

KE SBĚRU INFORMACÍ O SITUACI

Vědeckotechnická revoluce působí na všechny oblasti našeho života a promítá se i do oblasti vojenství. Stále větší úloha v tomto technickém rozmachu se přisuzuje štábům, které zabezpečují přípravu a řízení vojsk při bojové činnosti. Proto nároky na jejich práci se neustále zvyšují. Stálým požadavkem na práci štábů je zabezpečit pevné, pružné a nepřetržité velení. Co to znamená uvádí Vševojsk-1-1: „Nepřetržitost velení se dosahuje spolehlivým spojením s podřízenými a spolupůsobilými útvary (jednotkami) i s nadřízeným velitelem, rozptýleným rozmístěním míst velení a jejich včasným přemísťováním v průběhu boje, v případě nutnosti rychlým přenesením velení z jednoho místa velení na druhé i včasným podáváním hlášení nadřízeným a neustálým informováním podřízených a sousedů o situaci“.

Z této široké oblasti úkolů chci uvést některé zkušenosti ze sběru a přenosu informací o situaci vlastních vojsk a nepřítelů.

V této oblasti vidím ještě dosti nedostatků, které by mohly mít za následek zbytečné ztráty na lidech i materiálu a ohrožení splnění stanovených úkolů.

Má-li štáb účinně řídit bojovou činnost, potřebuje znát situaci podřízených vojsk a rozhodnutí jejich velitelů. Rychlé soustřeďování informací není samoúčelné, ale je nezbytným předpokladem pro plnění časových lhůt rozhodovacího procesu, především při metodě souběžného plánování.

Je známo, že sebelepší rozhodnutí nemá cenu, přijde-li pozdě. Výchozím předpokladem pro včasné rozhodnutí je včasný sběr informací o situaci podřízených vojsk. Zkušenosti z různých cvičení ukazují, že právě v této oblasti máme ještě určité nedostatky.

Směroví důstojníci a jejich protějšky informační důstojníci nebo skupiny se ne vždy důsledně připravují pro svoji funkci. Ukazuje se, že připravovat se pouze na svém stupni velení není dostatečné. Důležitá je společná příprava jednotlivých stupňů velení, při které procvičíme všechny otázky vzájemné součinnosti. Přitom bychom neměli přípravu zaměřit pouze na teorii, ale na nácvik praktické činnosti.

Při shromažďování údajů o situaci a jejich vyhodnocování nám praxe ukázala, že je vhodné dodržovat tyto zásady:

- údaje o situaci musí podřízený štáb předávat souběžně s jejich získáním, bez vyčkávání na shromáždění úplné situace;
- hlášení předávat utajeně telefonem (na nižších stupních rádiem kódovaně) přímo diktátem z mapy;
- hlášení o zásadních změnách situace posílat zdvojeně, tj. doplnit písemně na průsvitce kurýrem.

Přitom bychom si měli uvědomit, že nelze stanovit pořadí informace nejdříve pro velitele a vlastní štáb a pak informovat nadřízený stupeň. Informaci je třeba předávat současně vlastnímu i nadřízenému veliteli a k tomu je třeba vytvořit podmínky.

Při současných požadavcích na rozptýlené rozmístění jednotlivých pracovišť na VS je to velmi složité. Vzdálenosti mezi pracovišti zejména na vyšších stupních velení prodlužují dobu pro sběr a předání informace o situaci. Nejsme-li ještě dostatečně připraveni pro tuto činnost, dochází pak k velkým časovým ztrátám.

Na čas má také vliv způsob předávání a přebírání informací. Je rozdíl, jestliže situaci podřízené jednotky zapisujeme nejdříve do zápisníku zpráv a pak překresluje do pracovní mapy, nebo ji s využitím utajeného spojení (telefonem nebo rádiem) rovnou zakresluje do pracovní mapy. K tomu jsou však potřebná náhlavní sluchátka, abychom měli volné ruce při zakreslování.

Důležité je též, abychom znali jaké jsou požadavky na předávání informací o situaci na jednotlivých stupních velení.

Štáb pluku musí znát situaci stále. Náčelník štábu musí neustále informovat o situaci pluku nadřízeného náčelníka štábu prostřednictvím jeho orgánů — směrového důstojníka. Informace nemůže být podrobná, ale musí obsahovat zásadní prvky bojové sestavy nutné pro rozhodnutí nadřízeného velitele. Situace předáváme rádiem s utajovačem nebo s využitím hovorových tabulek. V druhém případě se doba pro předání zvětšuje až dvojnásobně.

Dále je důležité koho informovat? Směrový důstojník převezme situaci a informuje o ní svého velitele a pak zpravidla v pořadí stanoveném metodikou práce vlastní a nadřízený štáb. Je toto vžité pořadí správné? Jaký čas uplyne od okamžiku převzetí situace od podřízeného do doby jeho předání nadřízenému štábu? Z praxe víme, že tato doba u štábu divize je asi 40 minut a u štábu armády dokonce jedna hodina. Je to poměrně dlouhá doba, za kterou se situace na bojišti může podstatně změnit. Proto požadavek, abychom situaci předávali souběžně na všechny složky, je zcela opodstatnělý a dokonce nutný.

Z toho pak vyplývá, že je třeba buď zvýšit počet pracovníků, nebo upravit dosavadní způsob rozmístění pracovišť ve štábu. Současný vývoj v oblasti velení jde směrem ke snižování počtu štábních pracovníků a tím ke zmenšování míst velení. Jde o snížení zranitelnosti velitelských stanovišť a v souladu s tím i o zvýšení jejich pohyblivosti.

Proto zlepšení můžeme docílit jedině úpravou pracovišť tak, aby informace o situaci podřízených vojsk šla **do informačního střediska**, které informuje velitele, nadřízený i vlastní štáb. Jde tedy o sloučení směrových důstojníků s informační skupinou a vytvoření informačního střediska, které přijímá i předává informace.

Celý systém předávání informací o situaci je třeba integrovat od nejnižších stupňů velení po nejvyšší. Rozpracovat metodiku sběru a předávání informací

o situaci na každém stupni velení a podle ní se řídit. Určitou metodiku náš štáb zpracoval, ale nebyla ještě dostatečně prověřena na jednotlivých stupních velení. Nestačí totiž stanovit pouze obsah informace, prostředky pro předání a čas k tomu vyhrazený, ale je nutné prakticky ověřit reálnost a opodstatněnost stanovených opatření a norem. Např. při předávání informace ze stupně pluk na divizi je třeba stanovit pořadí dílčích informací, obsah (do jakých podrobností zacházet) informace a čas nutný pro předání.

Při stanovení obsahu informace je třeba vycházet z toho, co velitel pro přijetí reálného rozhodnutí nezbytně potřebuje. Informaci bychom měli předávat tak, aby mohla být znovu zakreslena do mapy. V tomto případě by mělo být stanoveno:

1. Charakteristika bojové činnosti pluku,
2. Situace prvního sledu po praporech, každý prapor určit dvěma body (pravé a levé křídlo).
3. Situace druhého sledu pluku za přesunu, nebo prostor soustředění — jedním bodem, obrana dvěma body.
4. Dělostřelectvo v palebném postavení — jedním bodem střed oddílu, při přesunu — jedním bodem čelo proudu.
5. Protitankovou zálohu s pohyblivým odřadem zatarasovacím na palebné čáře dvěma body, ve vyčkávacím prostoru nebo za přesunu jedním bodem.
6. VS jedním bodem.
7. Situace nepřítele v dotyku do praporů. Každý prapor dvěma body.

Doba pro předávání této informace ze všech štábů pluků na divizi s využitím rádia s utajovačem nesmí přesáhnout 15—20 minut. K tomu můžeme dospět systematickým procvičováním.

Obdobně můžeme stanovit pořadí, obsah a dobu předání a převzetí informace vyšších štábů tak, aby celková doba převzetí informace o situaci ve štábu frontu nepřesáhla 60—90 minut.

Závěrem chci zdůraznit, že znalost situace je důležitou součástí rozhodovacího procesu. Dosavadní nedostatky v tomto smyslu můžeme odstranit jedinečně pravidelnou a komplexní přípravou lidí a dokonalým vybavením pracovišť spojovacími prostředky a pomůckami, které urychlují práci. Pak můžeme tento náročný úkol odpovědně splnit.